

Az ügyfelet segítő útmutató a radioaktív anyagok központi nyilvántartásába való regisztrálásról és a helyi nyilvántartások működtetéséről

2010. április 3-tól hatályba lépett a radioaktív anyagok nyilvántartásának és ellenőrzésének rendjéről, valamint a kapcsolódó adatszolgáltatásról szóló – a nagy aktivitású zárt radioaktív sugárforrások és a gazdátlan sugárforrások ellenőrzéséről szóló, 2003. december 22-i 2003/122/Euratom irányelv (a továbbiakban: *Irányelv*) végrehajtásához szükséges rendelkezéseket is magában foglaló – 11/2010. (III. 4.) KHEM rendelet (a továbbiakban: *Rendelet*).

A radioaktív anyagok központi és helyi nyilvántartásának továbbra is fontos eleme maradt az elektronikus helyi nyilvántartás. Egyedileg engedélyezett, kivételes eseteket leszámítva a helyi nyilvántartás működtetése az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: *OAH*) megbízásából kifejlesztett, térítésmentesen biztosított nyilvántartó szoftver segítségével történik. A kivételes esetek alatt alapvetően a radioaktív hulladékokat temető-, illetve tároló-, valamint a nagyobb forgalmazó cégek értendők, ahol az adatokat egy összetettebb számítógépes rendszer szolgáltatja.

A helyi nyilvántartások működtetése

A radioaktív anyagok helyi nyilvántartó programjának (a továbbiakban: nyilvántartó program) telepítőkészlete, a program frissítései, valamint a használattal kapcsolatos technikai tudnivalókat tartalmazó útmutató a

http://www.iki.kfki.hu/radsec/knyt/download_hu.shtml

internet címről tölthetők le. Ugyanitt olvasható a telepítési és regisztrációs útmutató, valamint a verziófrissítések is itt érhetők el. A nyilvántartó program letöltésével, használatával és a regisztrációval kapcsolatos kérdések az alábbi e-mail címre küldhetők:

radon@oah.hu

illetve a következő telefonszámokon tehetők fel:

(06-1) 436-4920

(06-1) 436-4873

(06 1) 392-2222 / 3271

technikai segítség esetén a program fejlesztője a (06-70) 423-7558 telefonszámon érhető el.

A központi nyilvántartásba történő regisztráció

A nyilvántartási program telepítését követően az első lépés az adott felhasználó (a továbbiakban: cég) regisztrálása.

A regisztráció első lépése a cég adatainak kitöltése, majd az ezt tartalmazó regisztrációs adatfájl elküldése a központi nyilvántartásnak. Az elküldést megelőzően a felhasználó részéről célszerű ellenőrző lépés lehet a beírt adatok összevetése a megfelelő, az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló

16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet szerinti vonatkozó engedélyben (a továbbiakban: *Engedély*) szereplőkkel. Ezt követően a központi nyilvántartás regisztrálja a céget, majd elektronikusan megküldi a cég nyilvántartási kódját, amit beolvasva a felhasználó megkezdheti a nyilvántartó program további funkcióinak használatát.

Jelentések küldése a központi nyilvántartás számára

A sikeres regisztrációt követően az első feladat a cég saját *Engedély*inek rögzítése, majd ezt követően a cégnél lévő sugárforrások adatainak – lényegében az aktuális leltárnak – a bevétele és ennek elküldése a központi nyilvántartás számára a radon@oah.hu e-mail címre. A nyilvántartó program által biztosított további lehetőség az alapértelmezésben bent lévő partner cégek – például a radioaktív hulladékokat temető-, illetve tároló-, valamint egyes forgalmazó cégek – körének bővítése, adataik és *Engedély*eik rögzítése.

A továbbiakban a cégadatokban, *Engedély*ekben, illetve a készletekben bekövetkező változásokról – a *Rendelet*ben előírt határidőn belül, a nyilvántartó program segítségével elektronikusan – jelentést kell küldeni központi nyilvántartás számára. Itt kell megemlíteni, hogy a nyilvántartó program egyik további szolgáltatása a *Rendelet* szerinti átadás-átvételi jegyzőkönyv nyomtatása. A *Rendelet*ben előírt esetekben ugyancsak a nyilvántartó program segítségével készítened el a leltárjelentés, amit minden esetben elektronikus formában továbbítani kell a központi nyilvántartás számára.

Határidők

Mivel a jelentéstételi határidők elszórtnak találhatók a *Rendelet*ben, célszerűnek látszik a következőkben röviden összefoglalni ezeket.

15 napon belül kell jelentést küldeni a központi nyilvántartás számára az alábbiakról:

- zárt sugárforrások – ideértve a *Rendelet* 7.§ (2) bekezdésének a) pontja szerint nyilvántartott, radioaktív hulladékká minősített zárt sugárforrásokat, de nem ideértve a *Rendelet* 7.§ (2) bekezdésének b) pontja szerint nyilvántartott, zárt, nem mentes használati cikkeket – készletében beálló minden változás;
- leltár eredménye;
- a tulajdonos és birtokos nevének, címének, valamint a nyilvántartás felelősének megváltozása;
- exportált zárt sugárforrásra vállalt visszavételi kötelezettség;
- visszavételi kötelezettséggel exportált zárt sugárforrás visszavételének megtörténte.

Legalább 30 nappal a D aktivitás tízszerese feletti aktivitású zárt sugárforrás tervezett szállítása előtt:

- a zárt sugárforrás tulajdonosa vagy a birtokosa előzetes értesítést küld az *OAH*-nak tervezett exportról, illetve importról.

Minden naptári évben egyszer úgy, hogy két leltár felvétele között eltelt idő ne haladja meg a 12 hónapot:

- a tulajdonos és birtokos a birtokában lévő radioaktív anyagokat leltározni köteles; (e leltár eredményéről – a korábbiaknak megfelelően – **15 napon** belül kell a leltárjelentést elküldeni a központi nyilvántartás számára).

Záró megjegyzések

A *Rendelet* 3.§ d) pontja szerinti, a gyártó vagy a forgalmazó által a nagy aktivitású zárt sugárforrás inaktív mintájáról és a sugárforrás tipikus sugárforrástartóról készítendő fénykép – az *Irányelv* előírásaival összhangban – a nyilvántartás adatbázisának eleme. Tekintettel a belépő aktivitás viszonylag magas szintjére (Co-60 esetében például 4 GBq), ez a felhasználók szűkebb körét érinti. A gyakoribb forrás-típusok fényképei letölthetők a

http://www.iki.kfki.hu/radsec/knyt/download_hu.shtml

weboldalról. A *Rendelet* 4. § (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően – tipikusan inaktív makettekről – készített fényképet (Fontos megjegyezni, hogy egy radioaktív forrás fényképezése a 16/2000. (VI.8.) EüM rendelet szerinti tevékenységi engedélyt igényelhet!) előbb el kell küldeni a

radon@oah.hu

címre, ahol ezeket a központi nyilvántartás szakértői a nyilvántartás adatbázisa által elvárt formátumra alakítják és egyedi azonosítóval látják el. A fénykép megjelenik a sugárforrás hatósági bizonyítványán.

A program számos egyéb szolgáltatást is nyújt. A különféle lekérdezések, naplózás és a biztonsági mentés mellett hasznos lehet a teendőkre, illetve határidőkre automatikusan figyelmeztető panel.

A helyi nyilvántartó program alkalmazása – például az átadás-átvételi jegyzőkönyvek nyomtatása, a könyvelési leltár elkészítése, vagy az elektronikus adatküldés révén – jelentősen csökkenti számos, a radioaktív anyagok helyi nyilvántartásával kapcsolatos rutin teendő időszükségletét és egyben – például a határidőkre automatikus figyelmeztetés révén – segíti a felhasználót a *Rendelet* előírásainak pontosabb követésében.

A számítógépes helyi nyilvántartásoknak azonban van még egy – a helyi feladatok támogatásán messze túlmutató – haszna. Az radioaktív anyagok nyilvántartásának általuk, valamint a központi nyilvántartás révén kialakított, naprakész rendszere – az *Irányelv* szellemével összhangban – részben az általa szolgáltatott információ megbízhatósága, illetve ellenőrzöttsége révén, megkönnyíti és gyorsítja a zárt radioaktív sugárforrások és a gazdátlan sugárforrások felügyeletével, illetve ellenőrzésével foglalkozó hatóságok munkáját, ezáltal is hozzájárulván a sugárforrások alkalmazásának biztonságához.